

WOJEWODA MAZOWIECKI

Warszawa, 12 września 2024 r.

WK-I.431.1.36.2024

**Pan
Krzysztof Kalinowski
Wójt Gminy Dębe Wielkie**

**Urząd Gminy Dębe Wielkie
ul. Strażacka 3
05-311 Dębe Wielkie**

WYSTĄPIENIE POKONTROLNE

Na podstawie art. 28 ust. 1 pkt 2 ustawy o wojewodzie i administracji rządowej w województwie¹, art. 6 ust. 4 pkt 3 ustawy o kontroli w administracji rządowej², kontrolerzy: Anna Simińska – inspektor wojewódzki oraz Katarzyna Możdżyńska – starszy inspektor wojewódzki w Wydziale Kontroli Mazowieckiego Urzędu Wojewódzkiego w Warszawie, przeprowadzili w dniach od 12 do 28 czerwca 2024 r. kontrolę problemową w Urzędzie Gminy Dębe Wielkie, z siedzibą przy ul. Strażackiej 3.

Kontrolą objęto stan realizacji zadania z zakresu administracji rządowej w przedmiocie działalności urzędu stanu cywilnego oraz realizacji zadań z zakresu ustawy o zmianie imienia i nazwiska³ w okresie od 1 stycznia 2023 r. do 5 czerwca 2024 r.

Nawiązując do projektu wystąpienia pokontrolnego z 26 sierpnia 2024 r., do którego nie wniesiono zastrzeżeń, przekazuję Panu wystąpienie pokontrolne.

W kontrolowanym okresie dokonano rejestracji 1 urodzenia, 86 małżeństw i 57 zgonów, 5 czynności sprostowania aktu stanu cywilnego, 6 czynności uzupełnienia aktu stanu cywilnego, 82 czynności przeniesienia do rejestru stanu cywilnego treści zagranicznego

¹ Ustawa z dnia 23 stycznia 2009 r. o wojewodzie i administracji rządowej w województwie (Dz. U. z 2023 r. poz. 190).

² Ustawa z dnia 15 lipca 2011 r. o kontroli w administracji rządowej (Dz. U. z 2020 r. poz. 224).

³ Ustawa z dnia 17 października 2008 r. o zmianie imienia i nazwiska (Dz. U. z 2021 r. poz. 1988).

dokumentu stanu cywilnego oraz 1 odtworzenia zagranicznego dokumentu stanu cywilnego. Ponadto wydano 4 zaświadczenia o stanie cywilnym i 3 zaświadczenia stwierdzające, że zgodnie z prawem polskim można zawrzeć małżeństwo, a także 16 decyzji na podstawie ustawy o zmianie imienia i nazwiska.

W kontrolowanym okresie nie dokonywano rejestracji urodzenia albo zgonu, które nastąpiły poza granicami Rzeczypospolitej Polskiej (dalej RP) i nie zostały tam zarejestrowane albo rejestracji urodzenia, zawarcia małżeństwa albo zgonu, które nastąpiły poza granicami RP, jeżeli w państwie urodzenia, zawarcia małżeństwa albo zgonu nie jest prowadzona rejestracja stanu cywilnego. Ponadto nie wydawano decyzji w przedmiocie odmowy dokonania czynności z zakresu rejestracji stanu cywilnego, a także zaświadczeń o zamieszczonych lub niezamieszczonych w rejestrze stanu cywilnego danych dotyczących wskazanej osoby ani o nieposiadaniu księgi stanu cywilnego.

Badaniu poddano: 1 akt urodzenia, 10 aktów małżeństwa, w tym: 5 aktów sporządzonych po zawarciu małżeństwa przed kierownikiem urzędu stanu cywilnego (dalej: kierownik USC) i 5 aktów sporządzonych po zawarciu małżeństwa przed duchownym, w sposób określony w art. 1 § 2 i 3 Kodeksu rodzinnego i opiekuńczego⁴, 10 aktów zgonu, w tym 1 akt zgonu obywatela Ukrainy, a także 5 czynności sprostowania aktu stanu cywilnego, 6 czynności uzupełnienia aktu stanu cywilnego, 3 czynności przeniesienia do rejestru stanu cywilnego treści zagranicznego dokumentu stanu cywilnego, 1 czynność odtworzenia zagranicznego dokumentu stanu cywilnego, 3 decyzje wydane na podstawie ustawy o zmianie imienia i nazwiska, 3 zaświadczenia stwierdzające, że zgodnie z prawem polskim można zawrzeć małżeństwo oraz 4 zaświadczenia o stanie cywilnym⁵.

Rejestracji stanu cywilnego w rejestrze stanu cywilnego dokonywał w poddanych kontroli sprawach kierownik USC, zgodnie z właściwością określoną w art. 9 ust. 1 oraz art. 13 ust. 1 ustawy Prawo o aktach stanu cywilnego⁶, uwierzytelniając akty stanu cywilnego poprzez złożenie podpisu elektronicznego weryfikowanego za pomocą certyfikatu wydanego przez ministra cyfryzacji.

Akty stanu cywilnego oznaczone zostały oddzielenie dla każdego rodzaju zdarzenia, zgodnie z art. 19 ust. 1 p.a.s.c. Oznaczenia aktów stanu cywilnego zostały nadane przez system teleinformatyczny, zgodnie z zasadami określonymi w § 42 ust. 2 rozporządzenia w sprawie

⁴ Ustawa z dnia 25 lutego 1964 r. Kodeks rodzinny i opiekuńczy (Dz. U. z 2023 r. poz. 2809, ze zm.).

⁵ Oznaczenia wszystkich spraw poddanych badaniu wskazano w załączniku nr 1 oraz arkuszach ustaleń kontroli, które dołączono do akt kontroli.

⁶ Ustawa z dnia 28 listopada 2014 r. Prawo o aktach stanu cywilnego (Dz. U. z 2023 r. poz. 1378, ze zm.), dalej: p.a.s.c.

sposobu prowadzenia rejestru stanu cywilnego oraz akt zbiorowych rejestracji stanu cywilnego⁷.

Wszystkie poddane badaniu akty sporządzono z zachowaniem terminów określonych w art. 52 ust. 1, art. 86 ust. 1 i 3 oraz art. 92 ust. 1 p.a.s.c. Poddane kontroli akty małżeństwa, akty zgonu oraz akt urodzenia zawierały elementy określone odpowiednio w art. 88 ust. 1, art. 95 ust. 1 oraz art. 60 p.a.s.c.

Czynności z zakresu rejestracji stanu cywilnego polegających na sprostowaniu, uzupełnieniu, transkrypcji oraz odtworzeniu aktu stanu cywilnego dokonano w formie czynności materialno-technicznej, zgodnie z art. 35 ust. 3, art. 37 ust. 3 oraz art. 105 ust. 1 i 109 ust. 3 p.a.s.c.

W przypadku aktów stanu cywilnego sporządzonych na podstawie art. 104 oraz art. 109 p.a.s.c., kierownik USC zamieścił adnotację informującą o okolicznościach i podstawie rejestracji aktów, zgodnie z wymogiem określonym w art. 23 oraz art. 105 ust. 1 p.a.s.c. We wszystkich poddanych badaniu przypadkach zrealizowano obowiązek polegający na zamieszczaniu wymaganych wzmianek.

Wydane z urzędu odpisy skrócone aktów urodzenia, małżeństwa oraz zgonu zostały wydane niezwłocznie.

Kierownik USC spełnił obowiązek wynikający z art. 32 Konwencji Konsularnej między Rzeczpospolitą Polską a Ukrainą⁸, zawiadamiając o zgonie obywatela Ukrainy i przysyłając odpis zupełny aktu zgonu.

Akta zbiorowe do poddanych kontroli aktów małżeństwa, zgonu oraz aktu urodzenia prowadzone były w formie papierowej, w porządku chronologicznym, a także zawierały dokumenty stanowiące podstawę dokonania czynności z zakresu rejestracji stanu cywilnego. W aktach zbiorowych do aktów małżeństwa znajdowały się zapewnienia o braku okoliczności wyłączających zawarcie małżeństwa oraz zaświadczenie stwierdzające brak okoliczności wyłączających zawarcie małżeństwa i zaświadczenie wydane przez duchownego, o którym mowa w art. 8 § 2 Kodeksu rodzinnego i opiekuńczego albo protokół przyjęcia oświadczeń o wstąpieniu w związek małżeński oraz zezwolenie na skrócenie miesięcznego terminu oczekiwania na zawarcie związku małżeńskiego, w aktach zbiorowych do aktów zgonu znajdowały się karty zgonu oraz protokoły zgłoszenia zgonu, natomiast w aktach zbiorowych do aktu urodzenia znajdowała się karta urodzenia oraz protokół zgłoszenia urodzenia.

⁷ Rozporządzenie Ministra Spraw Wewnętrznych z dnia 9 lutego 2015 r. w sprawie sposobu prowadzenia rejestru stanu cywilnego oraz akt zbiorowych rejestracji stanu cywilnego (Dz. U. z 2016 r. poz. 1904).

⁸ Konwencja Konsularna między Rzeczpospolitą Polską a Ukrainą, sporządzona w Warszawie dnia 8 września 1991 r. (Dz. U. z 1994 r. Nr 60, poz. 248).

Ponadto ustalono, że dokumenty stanowiące akta zbiorowe rejestracji stanu cywilnego są przechowywane w odpowiednich warunkach i są właściwie zabezpieczone, z zachowaniem wymogów określonych w art. 27 ust. 1 i 2 p.a.s.c.

W jednym przypadku dotyczącym wydania zaświadczenia o stanie cywilnym w aktach sprawy znajdował się egzemplarz aktowy wydanego zaświadczenia⁹. Stwierdzono, że zaświadczenie wydano z zachowaniem terminu wskazanego w art. 217 § 3 ustawy Kodeks postępowania administracyjnego¹⁰ oraz że zawierało elementy wskazane w art. 49 ust. 2 ustawy p.a.s.c.

Poddane kontroli decyzje w sprawie zmiany nazwiska wydane zostały zgodnie z właściwością organu określoną odpowiednio w art. 12 ust. 1 ustawy o zmianie imienia i nazwiska, z zachowaniem terminu określonego w art. 35 § 3 k.p.a.

Ustalono, że wysokość pobranej opłaty skarbowej za sporządzenie poddanych kontroli aktów małżeństwa, wydanie odpisu zupełnego aktu stanu cywilnego po dokonanych czynnościach sprostowania, uzupełnienia, odtworzenia zagranicznego dokumentu stanu cywilnego i transkrypcji, a także za wydanie decyzji o zmianie imienia i nazwiska i zaświadczeń o stanie cywilnym i zaświadczeń stwierdzających, że zgodnie z prawem polskim można zawrzeć małżeństwo była zgodna z określoną w załączniku do ustawy o opłacie skarbowej¹¹.

W wyniku kontroli nie stwierdzono przechowywania w archiwum urzędu stanu cywilnego ksiąg stanu cywilnego i akt zbiorowych z naruszeniem zasad ich przekazywania do właściwego archiwum państwowego, określonych w art. 128 ust. 1 oraz art. 129 ust. 3 p.a.s.c.

Osoby zatrudnione w okresie objętym kontrolą na stanowisku kierownika USC oraz zastępcy kierownika USC spełniały wymogi do zajmowania tego rodzaju stanowiska w zakresie wykształcenia i doświadczenia zawodowego, określone w art. 8 ust. 1 p.a.s.c.

W wyniku kontroli stwierdzono następujące nieprawidłowości:

1. Nieudokumentowanie daty wpływu zaświadczeń stwierdzających, że oświadczenia o wstąpieniu w związek małżeński zostały złożone w obecności duchownego we

⁹ W pozostałych poddanych kontroli sprawach, w aktach nie znajdowały się egzemplarze aktowe wydanych zaświadczeń o stanie cywilnym i zaświadczeń stwierdzających, że zgodnie z prawem polskim można zawrzeć małżeństwo. Ich brak uniemożliwił weryfikację danych pod kątem zgodności z art. 49 ust. 2 i art. 83 ust. 5 ustawy p.a.s.c.

¹⁰ Ustawa z dnia 14 czerwca 1960 r. Kodeks postępowania administracyjnego (Dz. U. z 2024 r. poz. 572), – dalej k.p.a.

¹¹ Ustawa z dnia 16 listopada 2006 r. o opłacie skarbowej (Dz. U. z 2023 r. poz. 2111).

wszystkich przypadkach poddanych kontroli. Mając na uwadze treść art. 87 ust. 5 p.a.s.c., w którym określono skutki prawne przekroczenia terminu, w którym duchowny obowiązany jest przekazać właściwemu miejscowo kierownikowi USC przedmiotowe zaświadczenie (odmowa sporządzenia aktu małżeństwa), prawidłowe udokumentowanie daty wpływu do USC ww. zaświadczenia jest szczególnie uzasadnione.

2. Dokonanie czynności sprostowania 2 aktów urodzenia na podstawie wniosków złożonych przez osobę nieposiadającą stosowanego umocowania¹² czym naruszono zapisy art. 35 ust. 3 p.a.s.c., który określa, że *sprostowania aktu stanu cywilnego dokonuje się z urzędu, na wniosek osoby, której ten akt dotyczy, lub jej przedstawiciela ustawowego, na wniosek osoby mającej w tym interes prawny lub prokuratora, w formie czynności materialno-technicznej.*
3. Wydanie odpisów skróconych aktów stanu cywilnego po dokonaniu czynności sprostowania aktu stanu cywilnego¹³ i czynności uzupełnienia aktu stanu cywilnego¹⁴ Działaniem takim naruszono art. 35 ust. 8 oraz 37 ust. 8 p.a.s.c., zgodnie z którym kierownik USC, dokonując sprostowania lub uzupełnienia, wydaje wnioskodawcy odpis zupełny sprostowanego lub uzupełnionego aktu stanu cywilnego.
4. Niepowiadomienie jednego z małżonków o złożeniu przez drugiego małżonka wniosku o uzupełnienie aktu małżeństwa, czym naruszono zapis art. 37 ust. 5 p.a.s.c. nakładający na organ taki obowiązek.
5. Niewydanie odpisu zupełnego po dokonaniu czynności uzupełnienia aktu małżeństwa. W przedmiotowej sprawie zostały złożone dwa wnioski o uzupełnienie aktu małżeństwa o dane z aktów urodzenia obojga małżonków. Do każdego wniosku dołączono opłatę skarbową. Po dokonaniu czynności kierownik urzędu stanu cywilnego wydał odpis zupełny tylko jednemu z małżonków.

Ponadto w wyniku kontroli stwierdzono:

- a) przyjęcie niekompletnego wniosku o zmianę imienia lb nazwiska, niezawierającego: wskazania kierownika urzędu stanu cywilnego, który sporządził akt urodzenia lub małżeństwa, numeru PESEL, wskazania miejsca sporządzenia aktu urodzenia małoletnich dzieci, oświadczenia, że w tej samej sprawie nie złożono wcześniej wniosku do innego

¹² Do akt spraw załączono upoważnienie do dokonania czynności transkrypcji zagranicznych aktów urodzenia oraz wypełniania formularzy niezbędnych do uzyskania numeru PESEL. Zakres upoważnienia nie obejmował czynności sprostowania aktu stanu cywilnego.

¹³ W 2 przypadkach.

¹⁴ W 1 przypadku.

- kierownika urzędu stanu cywilnego lub nie została wydana już decyzja odmowna, czym naruszono art. 11 ust. 1 pkt 1 lit. b, c, pkt 3 i 6 ustawy o zmianie imienia i nazwiska,
- b) niezamieszczenie przypisku przy akcie małżeństwa po sporządzeniu aktu zgonu, czym naruszono zapisy art. 25 ust. 2 p.a.s.c¹⁵,
 - c) nieudokumentowanie doręczenia stronie decyzji o zmianie nazwiska, niezgodnie z art. 39 k.p.a., który zobowiązuje organy administracji do doręczania pism za pokwitowaniem.

Przedstawiając powyższe informuję, że realizację zadania w zakresie działalności urzędu stanu cywilnego oraz realizację zadań z zakresu ustawy o zmianie imienia i nazwiska ocenia się **pozytywnie pomimo stwierdzonych nieprawidłowości**.

Mając na uwadze powyższe ustalenia, zobowiązuję Pana Wójta do podjęcia działań w celu wyeliminowania stwierdzonych nieprawidłowości, a w szczególności do:

1. Dokumentowania daty wpływu zaświadczeń stwierdzających, że oświadczenia o wstąpieniu w związek małżeński zostały złożone w obecności duchownego.
2. Dokonywania czynności sprostowania aktów urodzenia na podstawie wniosków złożonych przez osobę stosownie umocowaną do dokonania tej czynności.
3. Wydawania odpisów zupełnych aktów stanu cywilnego po dokonaniu czynności sprostowania aktu stanu cywilnego i czynności uzupełnienia aktu stanu cywilnego.
4. Powiadamiania drugiego z małżonków o złożeniu przez jednego z małżonków wniosku o uzupełnienie aktu małżeństwa.
5. Wydawania odpisów zupełnych aktu obu małżonkom w przypadku złożenia wniosków o uzupełnienie aktu małżeństwa przez oboje małżonków.

Ponadto zobowiązuję Pana Wójta do:

- a) przyjmowania kompletnych wniosków o zmianę imienia lub nazwiska,
- b) zamieszczania przypisków przy akcie małżeństwa po sporządzeniu aktów zgonu,
- c) dokumentowania doręczenia stronie decyzji o zmianie nazwiska.

Przedstawiając powyższe informuję, że zgodnie z art. 48 ustawy o kontroli w administracji rządowej od wystąpienia pokontrolnego nie przysługują środki odwoławcze oraz zobowiązuję Pana Wójta na podstawie art. 49 ww. ustawy do przekazania, w terminie 14 dni od daty otrzymania niniejszego wystąpienia pokontrolnego, pisemnej informacji

¹⁵ Przypisek przy akcie małżeństwa zamieszczono w trakcie trwania czynności kontrolnych.

o sposobie wykonania zaleceń, wykorzystaniu wniosków pokontrolnych lub przyczynach ich niewykorzystania albo o innym sposobie usunięcia stwierdzonych nieprawidłowości. Proszę o udzielenie powyższej informacji za pośrednictwem e-Doręczeń lub ePUAP.

Z up. WOJEWODY MAZOWIECKIEGO

Lesław Kuczyński
Zastępca Dyrektora Wydziału Kontroli

/podpisano kwalifikowanym
podpisem elektronicznym/